

§ 28. Celní technika.

I. Technická zařízení celní mají umožňovati nejprve, aby clo neuniklo žádné zboží clu podrobené. K tomu cíli je transport zboží přes hranice, pokud se neděje železnicemi nebo loděmi, dopuštěn toliko po určitých, veřejně ohlášených a vyznačených »silnicích celních« (Zollstrasse, strada doganale, za takové celní cesty platí i železnice), na pohraničních vodách smějí plavidla přistáti nebo se s břehem spojití jen v označených přístavištích, na mořském pobřeží jsou veřejně vyhlášeny přístavy, do kterých se zbožím připlouti se smí. Při celních silnicích, nádražích, přístavech atd. jsou zřízeny celnice, a to dle rozsahu a významu výkonů jim přikázaných celnice hlavní či vedlejší, kde se zboží s deklarací zasílatele nebo dopravovatele o druhu, váze, počtu kusů atd. podrobuje úřední revizi celní, načež se clo dle tarifu vypočte a vyběře.

Celý pohraniční pruh celního obvodu pak střeží se celní (finanční) stráží, aby se zamezilo podloudnictví, jež se přísně stíhá a pokutami i konfiskacemi zboží trestá.

Podloudnictví patří k nejstarším a dosud obvyklým formám úniku daní (berní defraudace). Kvetlo zejména v dobách zákazů dovozu a vývozu zboží a prohibičních cel a při nedokonalé organisaci pohraniční stráže. Dnes má význam jen u předmětů drahocenných, stížených vysokými cly (krajek, šperků, cukerinu), u věcí zasílaných v dopisech (drahokamy), v létadlech a pod. Vysoká cla jsou vůbec premiemi na podloudnictví. Mezinárodní úmluvy, jimiž si státy zaručují vzájemné přispění k potírání podloudnictví, slovou celní kartely.

II. Cla se však neplatí vždy jen na hranici celní. Aby se dle všeobecných zásad spotřebního zdanění odsunulo placení cla co možno nejbliže k okamžiku prodeje a konzumpce zboží podrobeného clu i aby se uspořilo placení a opětného navrácení cla ze zboží, které se pouze provází, nebo se přivází za účelem pozdějšího opětného vývozu, dopravuje se zboží z ciziny přicházející v úředním uzávěru a s úředním listem průvodním druhdy k celním úřadům vnitrozemským do zvláštních skladů (veřejných nebo soukromých, pod úřední kontrolou jsoucích), ve kterých se zboží clu podrobené uschovává beze cla až k okamžiku opětného vývozu nebo k okamžiku přechodu ve volný obchod tuzemský. Teprve v tomto případě pak

celní úřad vnitrozemský clo ze zboží vyměří a vybere.*) Podobná skladiště zřizují se v důležitých střediscích obchodu uvnitř země a v městech přístavních.

Také jinak ulevuje se placení cla poskytnutím lhůty pro splatný již obnos celní na záruku (t. zv. úvěr celní), úplná bezcelnost propůjčuje se pro přívoz zboží do tuzemska ke zpracování (zušlechtnění) za účelem opětného vývozu (aktivní řízení zušlechťovací) a naopak pro zpětný přívoz zboží, jež bylo před tím z tuzemska vyvezeno do ciziny na trh nebo k zušlechtnění (pasivní řízení zušlechťovací), celní úlevy poskytují se pro vzájemný styk mezi pohraničními obyvateli sousedících států pro jejich vlastní nebo alespoň pro místní potřebu, pro návštěvu trhů, lázní a pod., zboží celním územím jen provážené projde pod úřední uzávěrou pouze s úředním listem průvodním.

III. Dalším úkolem celní techniky jest dosíci, aby náklady střežení hranic a vybírání cla pohlcovaly co nejmenší kvotu hrubého výtěžku celního, což arci závisí na velikosti a geometrickém tvaru celního obvodu i na povaze hranic. Malá celní území jsou tu v nevýhodě proti velikým (proto připojovaly se drobné státy — Liechtensteinsko, Lucembursko — k sousedním větším), území s umělými (ne geografickými) hranicemi jsou v nevýhodě proti územím ohraničeným neschůdnými horami nebo veletoky. Velmi nepříznivá byla po celní stránce konfigurace Předlitavska jako samostatného celního obvodu, celkem velmi příznivá byla konfigurace Uherska, nepříznivý je i geografický útvar naší republiky (příliš podélný útvar, umělé hranice na jihu a jihovýchodě).

§ 29. Celní právo.

I. V říši rakouské spočívalo celní zákonodárství jednak (pro celní řízení) na celním a monopolním řádě z 11. července 1835, vydaném při odstranění poslední mezicelní čáry uvnitř »rakouských zemí dědičných«, později podstatně změněném**) a dosud také v čl. republice platném, jednak pokud jde

*) To je arci pouze odklad placení cla; závazek k jeho placení pojí se k faktu, že zboží překročilo celní hranici.

**) Takové změny byly provedeny zvl. úřední instrukcí pro výkonné úřady o provádění řádu celního a monopolního ze 7. června 1853,